

Мишуроў Г.С.,
прафесар

НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ НАРОДНА-ІНСТРУМЕНТАЛЬНАГА ВЫКАНАННЯ Ў АМАТАРСКІХ КАЛЕКТЫВАХ

Разглядаючы праблемы народна-інструментальнага выканання ў Беларусі, неабходна звярнуць увагу на тры асноўныя аспекты, якія непасрэдна звязаны з этнаграфічнымі асаблівасцямі фальклору, падрыхтоўкай кадраў і вырабам беларускіх народных інструментаў.

Можна сказаць, што яшчэ маладаследаванымі застаюцца формы папулярызаваных народнай мастацкай культуры прафесійнымі і самадзейнымі калектывамі. Маюцца на ўвазе дэманстрацыя на сцэне жывога бытавання фальклору, яго эстэтыка, ступень і крытэрыі апрацоўкі фальклору, эвалюцыя жаправага спектра, стварэнне традыцыйнага музычнага інструментарыя. Думаецца, што ў гэтай сувязі этнографам і фальклорыстам не трэба абмяжоўвацца толькі вывучэннем вытокаў жанравых сістэм, фальклорнай сюжэтнасцю, стварэннем і асаблівасцямі функцыянавання народных уяўленняў, свят і абрадаў у тэарэтычным плане, а пажалана сканцэнтраваль сваю увагу на спецыфічных працэсах і практычнай дзейнасці аматарскіх калектываў народна-інструментальнага выканання Беларусі.

Калі на эстрадзе не ўлічваліся этнаграфічная асаблівасць фальклору выконваемага твора (асабліва жывога бытавання), то ён губляе сваю сутнасць, не набывае народнага прызнання і ўспрымаецца як стылізацыя. Толькі кожны ўдала адабраў элемент народнай эстэтыкі стварае непасрэдна нацыянальны каларыт.

Праблемы падрыхтоўкі кіраўнікоў народна-інструментальных ансамбляў патрабуюць асаблівага даследавання. Таму, абмяжоўваючыся у даным выпадку агульным аглядам, лічым неабходным спыніцца толькі на пытаннях падрыхтоўкі і выхавання кадраў для разнастайных па складу чыста фальклорных (этнаграфічных) і трансфармаваных ансамбляў народных інструментаў Беларусі.

Вось чаму адна з асноўных задач універсітэта—падрыхтаваць не толькі прафесіянала-кіраўніка, але і перш за ўсё такога спецыяліста, які б беражліва захоўваў і працягваў прапагандаваць народныя традыцыі інструментальнага выканання. Аднак аналізуючы вытокі падрыхтоўкі кадраў у сярэдніх і вышэйшых навучальных установах Беларусі, трэба заўважыць, што да гэтага часу, акрамя кафедраў народна-інструментальнай творчасці і харавых народных спеваў Беларускага ўніверсітэта культуры, такога надобнага вопыту не было. Толькі за некаторым выключэннем у вучэбныя планы ўключаюцца дысплыліны фальклорнага цыкла без выхаду на дзяржаўны экзамен і

прысваення кваліфікацыі кіраўніка фальклорнага ансамбля.

Нам вядома, што традыцыйныя ансамблі, існуючы ў Беларусі сярод выканальніцкіх калектываў, даволі разнастайныя па складу, аб чым сведчаць навуковыя даследаванні І.Назінай. Таму музычным навучальным установам пры падрыхтоўцы кадраў неабходна ўлічваць такія асаблівасці, і ў працэсе падрыхтоўкі інструменталістаў трэба ўкараніць практычную метадолку, гэта значыць фарміраваць умённі прапаваш з усімі відамі ансамбляў, якія здаўна існуюць сярод беларускага народа.

Поруч з інструментальным выкананнем немалая важная праблема пастаянна ўзнікае пры арганізацыі ансамбляў народных інструментаў не толькі ў навучальных установах, але і ў аматарскіх аб'яднаннях. Гэта забеспячэнне шматлікіх калектываў нацыянальнымі музычнымі інструментамі.

Таксама неабходна падкрэсліць, што спецыяльных майстэрняў па вырабу музычных нацыянальных інструментаў у Беларусі няма, а пакуль што абмяжоўваемся толькі вырабамі асобных майстроў прыватнай вытворчасці, чаго яўна недастаткова.

Таму выкладчыкі кафедры народна-інструментальнай творчасці глыбока вывучылі гэтае пытанне разам з кіраўніцтвам Беларускага ўніверсітэта культуры і выйшлі з прапановай у Міністэрства культуры і друку аб адкрыцці эксперыментальнай лабараторыі па вырабу ўсіх народных музычных інструментаў і навучанню студэнтаў гэтаму ўнікальнаму традыцыйнаму рамяству. Для ажыццяўлення функцыянавання эксперыментальнай лабараторыі будуць запрошаны таленавітыя народныя умельцы, выкладчыкі кафедры народна-інструментальнай творчасці, кансультанты замежных фірмаў.

Народнае выкананне, безумоўна, адрозніваецца ад прафесійнага: мелодыя здаецца прастай, музычны лад нейкім незвычайным (прастата гэта ўяўная). І папулярызаваная песеннага фальклору (звычайна і выкананне на нацыянальных інструментах) сярод беларускага народа ўяўляе часам пэўную цяжкасць. Дыпамагчы справе можна шляхам шырокага прыцягнення моладзі ў фальклорныя ансамблі, выхавання яе на традыцыйных творах Беларусі.

Дранчук Н.П.,
выкладчык

ПРАБЛЕМЫ ФАРМІРАВАННЯ АНСАМБЛЯў БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ МУЗЫКІ

У той час, як у друку ставяцца пытанні аб праблемах выхавання моладзі, аб адраджэнні нацыянальнай самасвядомасці і культуры, энтузіясты знаходзяць шляхі іх вырашэння. Гэта стварэнне творчых наро-